

РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю для молодих вчених, присвяченої тижню права



Луцьк, 2025

УДК 341-044.247(4:477)

Р 64

Редакційна колегія: *Голова оргкомітету:* д.е.н., проф. Ковальська Л.Л., *Заступники:* к.ю.н. доц. Аніщук В.В., к.ю.н. доц. Ганич О.А., *Члени оргкомітету:* д.і.н., проф. Вісин В.В., к.ю.н., проф. Земко А.М., д.ю.н., проф. Січевлюк В.А., к.ю.н., доц. Зицик С.Г., к.ю.н., доц. Пундор Ю.О., к.ю.н., доц. Рябих Н.В.

Відповідальність за зміст, новизну та оригінальність наданого матеріалу несуть автори

Контактна інформація організаційного комітету конференції:

Луцький національний технічний університет, факультет бізнесу та права, кафедра права

Тел. (+380)50-945-17-77, e-mail: pravo@lutsk-ntu.com.ua

офіційний сайт: [http:// dontu.edu.ua/ipo](http://dontu.edu.ua/ipo)

Розвиток правової системи України в контексті євроінтеграційних прагнень: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих вчених з міжнародною участю, присвяченої тижню права. (Луцьк, 10 грудня 2025 р.) / Луцький національний технічний університет; [редкол.: Л.Л. Ковальчук та ін.]. – Луцьк, 2026. – 531 с.

До збірника увійшли матеріали доповідей представлених на I Всеукраїнській науково-практичній конференції для молодих вчених з міжнародною участю «Розвиток правової системи України в контексті євроінтеграційних прагнень», що була присвячена тижню права 10 грудня 2025 р.

У збірнику представлені доповіді студентів, курсантів, аспірантів, кандидатів наук, доцентів, професорів, наукових та науково-педагогічних співробітників наукових та навчальних закладів України, а також публічних службовців – молодих вчених.

Автори статей, 2026

Зарубіжний досвід реформації законодавства

МАРТИНЮК С.О.	368
<i>Впровадження інтелектуальних систем відеоспостереження та розпізнавання обличчя у поліцейській діяльності України в контексті імплементації стандартів ЄС</i>	
МЕЛЬНИЧУК Н.Д.	372
<i>Зарубіжний досвід сингапуру та гонконгу у створенні антикорупційних агенств та його значення для реформування законодавства України</i>	
ЯКИМЕЦЬ М.О.	379
<i>Відповідальність неповнолітніх за кримінальні правопорушення: досвід Франції</i>	

Міжнародне співробітництво та забезпечення національної безпеки

АЛЕКСЄЄВА І.Р.	384
<i>Торгівля людьми: проблеми доказування у кримінальних провадженнях</i>	
АРХИПЕНКО В.О. ПАСИНЧУК К.М.	392
<i>Трансформація цивільного захисту України під впливом воєнних та гібридних загроз: правовий аналіз</i>	
ДАНЧУК В.А.В.	397
<i>Кваліфікація воєнних злочинів у практиці Євроюсту</i>	
ДЕМЧУК Д.О.	405
<i>Спеціальний трибунал за злочин агресії проти України: проблеми створення та перспективи справедливості</i>	
ЛОЗІНСЬКА С.В.	410
<i>Гібридна агресія та «сіра зона» як кваліфікаційні виклики міжнародній безпеці</i>	
ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО А.Л., ТАРАДУДА Д.В.	416
<i>Драфт і гайд антитерористичної діяльності в Україні</i>	
СЕМІЛЕТОВ О.С.	422
<i>Міжнародне партнерство у сфері підготовки та навчання персоналу цивільного захисту</i>	
СИДІЙ О.Є.	428
<i>Зловживання правами як інструмент гібридної війни</i>	

Помаза-Пономаренко А.Л., д.держ.упр., проф., завідувач науково-дослідної лабораторії з дослідження проблем управління у сфері цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України
Тарадуда Д.В. к.т.н., доц., професор кафедри управління діяльністю підрозділів цивільного захисту інституту післядипломної освіти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

ДРАФТ І ГАЙД АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Антитерористична діяльність у XXI столітті набуває нових системних характеристик, обумовлених ескалацією міжнародної нестабільності, трансформацією форм тероризму, активним використанням гібридних та кіберінструментів впливу, а також поширенням державного тероризму. Ці процеси стимулюють потребу в розробці комплексного драфту (draft) та гайду (guide) антитерористичної діяльності. Вони включають документи, які визначають концептуальні засади, методи, технології та пріоритети запобігання, протидії та мінімізації наслідків тероризму на національному та міжнародному рівнях.

Для України ці питання мають особливе значення в умовах повномасштабної агресії РФ, що супроводжується систематичними актами державного тероризму, залякуванням цивільного населення, руйнуванням критичної інфраструктури, кібератаками та інформаційно-психологічними операціями. На наше переконання, формування українського антитерористичного драфту потребує інтеграції міжнародних стандартів, аналізу новітніх практик, адаптації до особливостей воєнного стану,

забезпечення міжвідомчої координації та впровадження принципів прогнозованого та стійкого управління.

Антитерористична діяльність у наукових дослідженнях [1; 2; 5; 6] розглядається як комплекс інституційних, правових, оперативних, стратегічних та технологічних заходів, спрямованих на попередження, виявлення, припинення та мінімізацію наслідків терористичних актів.

До її ключових методологічних принципів належать такі:

1) системність, що забезпечує комплексний розгляд тероризму як багатофакторного явища, що потребує багаторівневого та міжсекторального реагування;

2) превентивність (домінування механізмів попередження над реагуванням);

3) ризик орієнтованість, що охоплює ідентифікацію, моніторинг та моделювання ризиків з урахуванням вразливостей;

4) резильєнтність (стійкість), що означає здатність систем, інститутів та територій швидко відновлюватися після терористичних впливів;

5) мережеве врядування, що передбачає інтеграцію силових, безпекових, цивільних, міжнародних та незалежних суб'єктів та ін. [там само].

Пропонований драфт антитерористичної діяльності повинен включати такі компоненти:

1. Концептуальний блок (мету, завдання, принципи; класифікацію видів тероризму (військовий, гібридний, кібер-, інформаційний, екологічний, інфраструктурний); визначення суб'єктів антитерористичної діяльності та їхніх повноважень.

2. Інституційно-організаційний блок, що представлений СБУ як провідним суб'єктом антитерористичної діяльності, Нацполком, ЗСУ, ДПСУ, НГУ, судами та ін., а також Міністерством цифрової трансформації, Держспезв'язку як ключовими суб'єктами кіберзахисту, у т.ч. критичної інфраструктури. Крім того, цей блок включає діяльність місцевих обласних державних адміністрацій, покликані гарантувати безпеку на місцях.

3. Операційно-тактичний блок, що охоплює єдиний протокол реагування, сценарії евакуації, категоризацію загроз, оперативні алгоритми взаємодії, систему «Common Operating Picture» (COP).

4. Інформаційно-аналітичний блок (моніторинг загроз, прогностичні моделі, алгоритми раннього виявлення, big data та штучний інтелект у прогнозуванні тероризму).

5. Правовий блок, спрямований на узгодження вітчизняного законодавства з міжнародним правом, а також визначення відповідальності, стандартів захисту прав людини та ін.

6. Блок громадської та міжнародної взаємодії (вимагає дотримання етичних принципів під час висвітлення медіа інформації щодо терактів, а також виваженої участі громадських організацій та взаємодії з Інтерполом, Європолком, НАТО, RAN, UNCTC тощо).

Гайд представляє собою практичний інструментарій, що трансформує драфт антитерористичної діяльності в набір чітких інструкцій, що включають: 1) стандарти реагування на теракти; 2) протоколи інформаційної безпеки; 3) алгоритми для органів влади, бізнесу, населення; 4) стандарти захисту критичної інфраструктури; 5) моделі поведінки під час різних типів загроз;

б) оновлювану базу уроків і кейсів (after action review) [3].

У продовження умовного плану дослідження відзначимо пропозиції, за якими сучасний український драфт і гайд антитерористичної діяльності має включати такі блоки (рис. 1):

1. Новітні компоненти:

- модель управління «predict–prevent–respond–recover»;
- інтеграцію ШІ та автоматизованих систем реагування;
- впровадження біометричних моделей ідентифікації;
- механізм раннього попередження терористичних загроз для громадян (EU-style ALERT);

- створення «єдиної антитерористичної хмари даних»

2. Інноваційні аспекти:

- антитерористичний аудит інфраструктур;
- сценарне планування терактів із «некласичними» наслідками (еко-, техно-, кібер-);
- використання digital twins (цифрових двійників) критичних об'єктів.

3. Соціально-комунікаційний блок:

- підвищення цифрової грамотності населення;
- реалізація освітніх програм для нього;
- формування культури поведінки під час криз [4].



Рис. 1. Кільцева модель драфту та гайду антитерористичної діяльності
 Джерело: авторська розробка

Отже, формування сучасного українського драфту та гайду антитерористичної діяльності становить стратегічний пріоритет державної безпекової політики. Нові форми тероризму, глобальні трансформації та реалії війни з рф потребують глибокого оновлення інституційних, правових і технологічних механізмів протидії. Україна стикається як з унікальними викликами, так і з перевагами, що можуть стати основою для створення інноваційної моделі антитерористичної діяльності, інтегрованої у світову систему безпеки. Розроблення драфту та гайду антитерористичної діяльності дозволить уніфікувати процедури, посилити координацію, забезпечити ефективність державної політики та підвищити стійкість суспільства до терористичних загроз.

Список посилань:

1. Кринична І.П. Тероризм як проблема світового масштабу: загрози терористичного характеру в Україні // Sciences of Europe. Global Science Center LP. Прага, 2016. № 2–2 (2), С. 121–125.
2. Ляшенко В.М. Державна політика запобігання тероризму в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Львів, 2007. 21 с.
3. Помаза-Пономаренко А.Л. Протидія тероризму як напрям гарантування системи національної безпеки: тренди та механізми // Економіка, управління та адміністрування. 2025. № 2(112). С. 187–193.
4. Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. Інституційні механізми протидії терористичній діяльності та забезпечення системи безпеки // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 10. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/7756/7886>.
5. Рибаченко О. Україна посіла перше місце у Європі в Глобальному рейтингу тероризму. URL: <http://novynarnia.com/2016/11/17/ukrayina-posila-pershe-mistse-u-yevropi-v-globalnomu-indeksi-terorizmu/>.
6. Ткач В.Ф. Сучасний тероризм: тенденції, вияви, виклики та загрози для України // Стратегічні пріоритети. № 3 (36). 2015. С. 12–18.